ئەزموون و یاد

_ 17 _

پشكۆ نەجمەدین

سەرەتای مانگی مارسی 1979یە. گوڵیلکەی بەهار لە ناخ و دەروونی ئێمەدا، گوڵجارێکی رەنگاورەنگیان نەخشاندووە. کەژ و کۆی هەورامان، جارێ یەکلەت سپی و خاڵخاڵیان تێ نەکەوتووە!. ئێمە بە بەهاری شۆڕشی گەلانی ئێران، سەرمەست و دەروونکەیلین. لە چاوانی ئێمەدا، پزیسکی هیوا و گەشبینی بڵاچە دەدەن. جەستە و ناخی ئێمە لە وزە و جووڵە لێوانلێون. ئێمە، ئیدی توانای دانیشتن و خۆکرکردنمان نەماوە. کونەئەشکەوت و کێڵەباخەکانی "پەروینی"، لە خۆیانمان ناگرن و بە جەستە و رۆحمان تەنگن. ئێمە دەبێت بجووڵێین.

_ دەڵێی چی، سەفەرێک بۆ سەرکردایێتی بکەین؟!.

پێشنیازی تایەر عوسمان(م.سەرکەوت) بوو. چ پێشنیازێکی بەجێ بووا!. ئێمە، پاشی گەڕانەوەی م.بەختیار لە مانگی تەموزی ساڵی پێشوودا، ئیدی چ سەرکردەیەک یاخود لێپرسراوێکی سیاسیی لەخۆمان باڵاترمان نەدیتبووا!. سەفەر بۆ سەرکرادێتی و بینینی مامجەلال و سەرکردەکانی کۆمەڵە و یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان، بۆ من خەونێکی پڕ مانا بووا!.

سەفەر بۆ سەرکردایێتی، پێچەوانەی سەفەر و گەڕانەکانی دیکەمان لە شارەزوور و شارباژێردا، کۆڵەپشت و توێشووی گەرەک نەبوو. رێگاکانی کوردستانی رۆژهەڵات، شار بە شار تا دەگەیتە سەردەشت، ئاوەڵا و بێلەمپەر بوون. ماشێنی "دووکابینە"، لە "نەوسوود"ەوە بۆ "پاوە"، لەوێڕا بۆ کرماشان و سنە، چەندین شەووڕۆژ، پیادەڕێی بۆ دەگێڕاینەوە.

چەند رۆژێکی بۆ نەورۆز مابوو، وەڕێ کەوتین. ئەو پێشمەرگانەی لەو سەفەرەدا هاوڕێمان بوون: قادرحەمەشەریف(دکتۆرقادر)، حەمەعەلی فەتاح، شەریف کەشکۆڵ، لەتیفی حەمەی مەلاسابیر، کەریمی حەمەی مەلاسابیر، موحەمەد حەمەکەریم و رەنگە کەسانی دیکەشمان لەگەڵ بوو بن و من لە بیرم کردبن.
سەفەر، هەتا شاری کامیاران، بێ گرفت و کێشە بوو. لە کامیارانەوە بۆ شاری سنە، دەبوو رێگایەکی کوێستانیی چەپەک بگرین. زۆزانانی کوردستان، لە سالانی هات و پڕ سەرماوسۆڵەدا، تا کۆتایی مانگی مارس و نێوەڕاستی ئاپریلیش، بەستەڵەک و رێبەندانن!. دەمەوئێوارەیەکی درەنگ، ئاسمانی ساو، زەوین شەختە و رێگا سەخت. زەردەی ئێوارە، لەسەر دووندی کۆساران، بۆ ساتێکیش بەند نابێت!. ئۆتۆمبیلێکی لاندرۆڤەری مۆدێلکۆنی شەقوشڕ، پێچاوپێچ بە گەردەنەی کێوێکدا سەردەکەوێت و ئێمەی سەرنیشینانیشی بێ لە دڵمان، ئازای لەشمان رچیوون.....
_ مەسئولەکان لە پێشەوە پاڵیان لێ داوەتەوە و ئاگایان لە ئێمە نییە!... خۆیان دەڵێن: مەسئولی کۆمەڵە، دەبێت لە هەموشتێک و لە هەموو شوێنێکدا لە دواوە بن، لە مەرگ و شەهیدبووندا نەبێت!....
+ مەگەر هەروا نەبوونە؟.. لێپرسراو یان کادرێکی کۆمەڵەت بینیوە، لە خەودا، لە خواردندا، لە پشوودانددا، لە هەڵبژاردنی چەک و جلی بەرگی جواندا، پێش پێشمەرگە کەوتبێت؟!.
_ راستە هەتا ئێستا هەر وا بوون، بەڵام ئێستا و لەم سەفەردا وەهانین. لە پێشەوە و بێخەم لێی دانیشتوون و ئێمەش وەکو گونی سەگ دەلەرزین!.... هەتا ئێستا ئۆتۆمبێل و شار و شتی وەها نەبوون، لێ گەڕێ و ئارامت بێ، بزانە لەمەودوا چۆن دەگۆڕێن!.....

دوو پێشمەرگە لە بەشی دواوەی ماشێنەکەدا، گلەیی و گازندە لە من و مامۆستا تایەر دەکەن و نوقڵانە بۆ رەفتار و هەڵسوکەوتی ئاییندەمان لێ دەدەن. من، ئاورێکیان لێ دەدەمەوە و دەڵێم:
_ ئەم شرەئۆتۆمبێلە، پاش و پێشی زەمهەریرە و بەر و دوای نییە!. ئەگەر بڕوا ناکەن، کێتان دەیەوێت، با بێتە جێگاکەی من. بۆ داهاتووش، رەنگە راست بکەن، بەڵام جارێ وەختە و حوکمی پێشوەخت مەدەن!.
ماشینەکە، پارچەیەک بوو لە شەختە، ئەگەر لەسەر ڕۆیشتن بەردەوام باین، ئێمەش دەبووینە پارچەیەک لە ئەو!.
لە نیوەشەودا، گوندێکی سەرڕێگامان کردە هەوار. کام گوند بوو، ناوی چی بوو؟، نازانم!. بەسەر سێ ماڵدا دابەش بووین و وەک هەمیشە بووینە میوانی ناوەخت.
بۆ بەیانی بەرەو شاری (سنە) وەڕێ کەوتین و دەمەوئێوارە لە شار بووین... شار!، تەنیا ناوێک و رووخسارێک و وێنەیەک، کە پێشمەرگە شەیدایان بوو!.
من، کە لە شاخ بووم، هەمیشە وێنەیەکی شارم لە هزردا بوو. من، پێم وابوو، شاخی سەربەست و دوور لە چنگی رەشی بەعسییان، پێگەیەکە بۆ پەڕینەوە بەرەو شاری ئازاد و رزگارکراو. ئێمەی لەشاردا پەروەردەبووی کەللەڕەقی لەشار یاخی و وەشاخ کەوتوو، هەمیشە بە هیوای چاوانی شار دەژیاین!.
شاری سنە!... مەڵبەندی میران و مەستوورەی ئەردەڵان، بەفرێکی ئەستوور بارگرانی کردووە. نازانم بۆ هەرساتێ ناوی مەستوورەم بە هزردا تێپەڕ دەکات، چامە بە نێوبانگەکەی حەزرەتی "نالی"م وەبیر دێتەوە!...((مەستوورە کە حەسناوو ئەدیبە بە حیسابێ
هاتە خەوم ئەمشەو بە چ نازێک و عیتابێ!)). شوێن و کات، بۆ من گرنگییەکی زێدەگرنگیان هەیە. من، کە دەچمە شوێنێک یاخود پێیدا

گوزەر دەکەم، کاتی ئێستا تێ دەپەڕێنم و لە زەمەنە تۆزلێنیشتووەکانی مێژوودا دەگیرسێمەوە. من، چێژێکی کەموێنە لە دووبارە خولقاندنەوەی رووداوە تێپەڕیوەکان لە هزردا، دەبەم.
رەنگە یەکێک لە هاندەرەکان، بۆ گێڕانەوە و تۆمارکردنی چرکەساتەکانی "ئەزموون و یاد"، هەر ئەم پرۆسەی چێژلێبردنە بێت.
سنە، کە جارێ نازناوی "خوێناویی" لەخۆ نەگرتبوو، لە ئێوارەیەکی رچیودا ژاوەی دەهات. شەقامەکان، پڕ لە مرۆڤە دڵ لە هیوا سەررێژەکان، بە رووداوەکانی ئایندە ئاوس بوون... گوێسووانەکان، بە هێشووی گوڵەکانی شۆڕش شانگران بوون. هەموو شتێک و هەموو شوێنێک بۆنی ئازادی و شۆڕشیان گرتبوو. شۆڕش و ئازادییەک، هیچکەس نەیدەزانی سنووریان لە کوێدایە و بە چ سنوورێک دەگەن!.
شەومان لە مەکۆ یاخود مەڵبەندی گروپێکی لایەنگرانی کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێراندا کە جارێ بە ناوی کۆمەڵە خۆیان نەناساندبوو، رۆژکردەوە.
ئەو شەوە، خۆمانم وەک چەپکەگوڵیلکە کێویلەیەک دەهاتە پێشچاو کە پەپوولە شەیداکانی شۆڕش لێی وروکابوون و پرسەماچی سیاسەت و شۆڕشگێڕییان بەسەردا دەباراند. کچان و کوڕانی پڕ لە وزە و سیخناخ بە تیورەکانی مارکس و لینین و ماوتسی تۆنگ، بارانی پرسیان چۆڕبڕ نەدەبوو!. ئەوان لە کتێباندا شۆڕشیان دەدیتەوە و ئێمەش لە کورەی بەنێڵەی شۆڕشدا، لە کونەبەرد و بن ئەشکەوتاندا، سەرگەرمی خوێندنەوەی کتێبان بووین!. ئەوان، جلکی خاکی لەبەر و جامەدانی لەمل بوون و ئەستێرەی سووریان لەسەر کاسکێتەکانیان نەخشاند بوو.
دیوارەکان، پێشەنگای پۆستەرەکانی لینین، ماو، جیڤارا و شەهید حەمەحوسەینی کەریمی بوون. حەمەحوسێنی کەریمی، یەکێک بوو لە دامەزرێنەرانی کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشانی کوردستانی

ئێران. ڕۆژانی پاشتر، ساتێ کۆمەڵە خۆی ناساند، بۆ ئێمەی کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان، بوویە "کۆمەڵەی ئامۆزامان" و لە سەرەتا و دەستپێکی خەباتی ئاشکرایاندا، ئێمە هاوکار و پشتیوانێکی پڕمانایان بووین.

ڕۆژی دوایی، هەر لەوێ "ئازادهەورامی"مان دیت. ئازاد هەورامی، کەمتەمەنترین ئەندامی سەرکردایێتیی کۆمەڵەی ڕەنجدەران بوو. ئەو، کە لە کارەساتی "هەکاری"دا لەلایەن هێزەکانی "ق م"ەوە بەدیل گیرابوو، پاش ساڵێک زیندانی، لەگەڵ "شێخعەلی"دا، لە زیندان هەڵاتبوون. ئازاد، گەنجێکی ڕۆشنبیر، بەئەزموون، نووسەر، هونەرمەند و دەستڕەنگین، ڕووخۆش و ڕەوشتبەرز کە لە یەکەم دیدارمانەوە هۆگری یەکدی بووین و پاشتریش وێڕای کێشە و گرفتەکانی نێو دەروونی کۆمەڵە و یەکێتی، تەنیا شەهیدبوونی ئەو، لێکی جودا کردینەوە. من کاک ئارامم نەدیتبوو، وەلێ هێندەیان باسی هەڵسوکەوت و ڕەوشتبەرزیی کاک ئارامی ئەفسانەیان، بۆ ئێمە کردبوو، زۆرجاران دەمگوت: هیچ دوور نییە، بەشێک لە ڕۆحی بەرزەفڕی کاک ئارام، لە جەستەی ئەم ئازاد هەورامییەدا هێلانەی چێ کردبێت!. ئاخر ئازاد هەر بە فریشتە دەچوو، نەک بە سەرکردەی ئەم سەردەمە!.

ئەو ڕۆژە، ئێمە لە گروپەکەی خۆمان جیابووینەوە. من و لەتیفی حەمەی مەلا سابیر، بەرەو بانە و سەردەشت وەڕێ کەوتین و مامۆستا تایەر و برادەرانی دیکەش، بەرەو مەهاباد بۆ دیتنی شێخعەلی ڕۆیشتن.

لە سەردەشتەوە، بە ئۆتۆمبێل دەچیتە گوندی "بێوران"،

لە بێورانەوە، بە دۆڵێکی بەفرگرتووی پێچاوپێچدا، بە سێ سەعاتان پیادەڕێ، دەگەیتە "خڕی نێوزەنگ"ی بارەگاکانی سەرکردایێتیی یەکێتی و کۆمەڵە.

ئێستا لەتیف و من، لە "خڕی نێوزەنگ"ین و وەختیش درەنگەئێوارەیەکی رۆژی 20ی مارسی ساڵی 1979یە.